

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет дошкільної і початкової освіти
імені Валентини Волошиної

Кафедра початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

УДК .....

на тему: **«ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ WEB-ОРІЄНТОВАНИХ І
МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

Студентки 2 курсу МАП групи
Освітньої програми: Початкова освіта
Спеціальності: 013 Початкова освіта
Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти: магістр

Більська Ірина Вікторівна

Науковий керівник: Олійник Н. А., кандидат
педагогічних наук, доцент

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2022 рік

ПЛАН

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
1.1. Соціальна компетентність молодшого школяра як соціально-педагогічна проблема.....	9
1.2. Формування соціальної компетентності молодших школярів у сучасному інформаційному просторі.....	23
1.3. Особливості застосування web-орієнтованих і мультимедійних технологій у формуванні соціальної компетентності молодших школярів...	33
1.4. Закордонний досвід використання web-орієнтованих і мультимедійних технологій в освітньому процесі початкової школи.....	44
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ WEB-ОРІЄНТОВАНИХ І МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	51
2.1. Діагностика рівнів сформованості соціальної компетентності молодших школярів	51
2.2. Педагогічні умови формування соціальної компетентності молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій	64
2.3. Методичні рекомендації щодо формування соціальної компетентності молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій.....	76
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ	100

Вступ

Освіта сьогодні покликана займатись особливим духовним творенням – готувати нову людину – громадянина України, якому притаманні такі риси, як національна самоповага і патріотизм, гуманність і добропорядність, компетентність і волелюбність, який високо цінує ідеали демократії, свободи, справедливості. Нове століття змінило стратегічні пріоритети розвитку освіти. Щоб відповідати високим стандартам і вимогам нової епохи, сучасній людині необхідні знання в широкому спектрі галузей, вона повинна вміти засвоювати все нові й нові способи та види діяльності. Сучасна школа має створювати умови для саморозвитку, самоствердження, самореалізації особистості. Умови, за яких дитина може проявити не лише інтелектуальну компетентність, але й компетентність соціальну.

Сучасна освіта трансформується під нове реформування, основою якого виступають «загальні компетенції», до складу яких входять і соціальні компетентності. Концептуальні положення щодо формування основ соціальної компетентності визначені в нормативно-правових документах: Законі України «Про освіту» (2017 р.), Державний стандарт початкової освіти (2018), Національна доктрина розвитку освіти в Україні (2002), постановках Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи» (2018), «Про неухильне дотримання принципів гарантування свободи педагогічної діяльності вчителя» (2014), Національній стратегії розвитку освіти в Україні (2012-2021).

Початкова школа, як перший обов'язковий щабель загальної освіти, покликана зробити істотний внесок у процес формування основ соціальної компетентності молодшого школяра, оскільки саме в цей віковий період відбувається ціла низка перетворень, сприятливих для формування та становлення особистості молодшого школяра. Процес формування та розвитку соціальної компетентності в молодшому шкільному віці

характеризується інтенсивним розвитком соціальних відносин, зміною соціальних ролей та функцій з подальшим розширенням соціально-моральної взаємодії дітей з соціумом, динамічністю соціальних уявлень, особливим ставленням до світу.

Ефективною умовою формування соціальної компетентності молодшого школяра виступає освітньо-виховний потенціал зміст навчальних предметів, що є основою формування соціальної компетентності. У зв'язку з цим виникає об'єктивна потреба аналізу та теоретичного осмислення феномену соціальної компетентності та її складових, освітньо-виховного потенціалу навчальних матеріалів для молодших школярів.

Дослідженню проблеми формування соціальної компетентності приділяється належна увага в педагогічній теорії, зокрема таким її аспектам, як: філософія сучасної освіти (В. Андрущенко, В. Кремень, В. Огнев'юк); теоретичні та методологічні засади компетентнісного підходу (О. Пометун, Г. Селевко, В. Химинець, А. Хуторський та ін.); фундаментальні ідеї розв'язання проблеми формування компетентності (Н. Бібік, С. Бондар, І. Зимняя, Н. Довмантович, А. Єгоров, зокрема соціальним компетентностям (Н. Бібік, О. Галакова, М. Гончарова-Горянська, Н. Калініна, О. Сподаренко, Д. Старкова, О. Флярковська та ін.); ідеї проєктного навчання (Д. Дьюї, О. Демченко, Т. Комар, Н. Матяш та ін.). Дослідження пов'язані із використанням мультимедійних засобів навчання у закладах загальної середньої освіти проводили: В. Лапінський, Ю. Жук, О. Пінчук, О. Соколюк та ін. Опис практичного досвіду застосування web-орієнтованих і мультимедійних засобів у початковій школі для різних предметів знаходимо в працях В. Андрієвської, Т. Васютіна, С. Генкал, В. Імбер, А. Коломієць, О. Литвиненко, О. Шиман та ін. Проблеми розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів початкових класів висвітлені у працях: В. Імбер, Н. Коломієць, Л. Петухової, В. Чичук та ін.

Водночас теоретичний аналіз наукових досліджень показав, що проблема формування соціальної компетентності учнів молодшого

шкільного віку web-орієнтованими і мультимедійними технологіями не була предметом окремого дослідження як у теоретичному, так і практичному аспектах.

Разом із тим, вивчення практики діяльності сучасної початкової школи свідчить про існування низки *суперечностей* між вимогами держави до якості освіти та невідповідністю соціально-культурних умов розвитку особистості молодшого школяра, які спрямовані на формування соціальної компетентності; потребою держави у конкурентоспроможних особистостях, здатних до практичного застосування навичок соціальної комунікації, та недостатнім рівнем сформованості в учнів молодшого шкільного віку саме соціальної компетентності; необхідністю формування соціальної компетентності у молодших школярів з використанням web-орієнтованих і мультимедійних технологій та не розробленістю навчально-методичного забезпечення цього процесу.

Ураховуючи об'єктивну потребу в ефективності формування соціальної компетентності у молодших школярів, значущість соціальної компетентності для їх ефективної діяльності в соціальному середовищі, недостатній рівень теоретичного вивчення проблеми формування соціальної компетентності учнів молодшого шкільного віку засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій та їх практичного впровадження, темою дослідження було обрано: ***«Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій».***

Об'єкт дослідження – застосування web-орієнтованих і мультимедійних технологій у процесі формування соціальної компетентності молодших школярів..

Предмет дослідження – педагогічні умови формування соціальної компетентності молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці методичних рекомендацій для вчителів щодо формування соціальної компетентності молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій.

Відповідно до об'єкта, предмета та мети визначено основні **завдання дослідження**:

Для розв'язання поставлених завдань використовувались такі методи дослідження:

– *теоретичні*: аналіз, систематизація, синтез, узагальнення інформації з різних джерел для вивчення сучасного стану дослідження проблеми в педагогічній теорії та практиці; порівняння, абстрагування та конкретизація для обґрунтування структури соціальної компетентності у молодших школярів;

– *емпіричні*: діагностичні (анкетування, тестування, бесіда, діалог, дискусія) для визначення особливостей формування соціальної компетентності у молодших школярів та з'ясування рівня її сформованості; обсерваційні (педагогічне спостереження, ситуаційні вправи, ігрові форми тощо) для реалізації завдань педагогічного експериментального дослідження; перевірки ефективності обраного змісту;

– *статистичні* – (статистична обробка даних, графічне відображення результатів та інші) для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота здійснювалась протягом 2021-2022 рр. на базі Комунального закладу «Вінницька початкова школа № 5». В експерименті брали участь 52 учнів 3-х класів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- проаналізовано проблему формування соціальної компетентності у молодших школярів у науково-педагогічній літературі; виокремлено педагогічні умови формування соціальної компетентності молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій; надання

можливості учням проявляти себе; доведено ефективність методичних рекомендацій щодо формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій;

– обґрунтовано понятійний апарат – «соціалізація», «компетентність», «соціальна компетентність», «соціальна компетентність молодшого школяра», «web-орієнтованих і мультимедійних технологій», якій відображає особливості змістового забезпечення формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій;

- подальшого розвитку набули положення про організацію процесу формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій.

Практичне значення одержаних результатів дослідження: розроблено і впроваджено в освітню практику початкової школи методичні рекомендації для вчителів, щодо формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій.

Апробація результатів дослідження здійснювалась на V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами». (17 листопада 2021 р. Вінниця), I Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні дослідження у світовій науці» (17-19 квітня 2022 р. Львів); Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти» (6 липня 2022 р. Вінниця).

Результати дослідження висвітлені у таких публікаціях:

1. Більська І. В. Форми розвитку соціальної компетентності молодших школярів у позаурочній діяльності. V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Інклюзивна освіта як

індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами». 17-19 листопада 2021 р. Вінниця., 2021. С. 418-422.

2. Більська І. В., Олійник Н. А. Структура та поняття соціальної компетентності молодшого школяра. матеріали The 1 st International scientific and practical conference «Modern research in world science» (April 17-19, 2022) SPC «Sci-conf.com.ua», Lviv, Ukraine. 2022. Р. 689-703.

3. Більська І. В. Використання мультимедійних технологій у формуванні соціальної компетентності молодших школярів. матеріали VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти» 6 липня 2022 р. Вінниця, 2022. . С. 402-405.

Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів (7 параграфів), висновків, списку використаних джерел (67 найменувань) та 5 додатків на 15 сторінках. Загальний обсяг дипломної роботи – 115 сторінок, із них основного тексту – 90 сторінок.

ВИСНОВКИ

Формування соціальної компетентності у молодших школярів є одним з найбільш актуальних завдань сучасної початкової ланки освіти, оскільки ця компетентність визначає успішність в їх повсякденному житті, стимулюватиме їх інтеграційні процеси, дозволяючи не тільки адаптуватися, але й активно впливати на життєві події, засвоювати певні соціальні позиції, змінювати навколишню дійсність і самого себе.

Аналіз наукової (психолого-педагогічної та методичної) літератури з проблеми дослідження та проведення дослідно-експериментальної роботи, спрямованої на формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій у 3-ix класах, дозволяє зробити такі висновки:

1. Проблему соціальної компетентності розглянуто в контексті феномена «соціалізація». Виявлено, що за своєю суттю процес соціалізації – це двосторонній взаємозалежний процес соціального становлення особистості, який відбувається під час входження індивіда в соціальний простір шляхом інтеграції, адаптації, індивідуалізації цінностей до культури соціуму. Саме соціалізація, як процес, стає фундаментом для розвитку соціальної компетентності особистості.

Встановлено, що соціальна компетентність практично не підпорядкована природно-біологічним (генетичним) якостям особистості, адже вона формується під впливом зовнішніх чинників: умов самовираження і саморозвитку, життєві труднощі й досвід подолання проблемних ситуацій, сімейна ситуація, соціальне середовище.

Обґрунтовано поняття соціальної компетентності молодших школярів як підтверджена здатність особистості, що виявляється у відкритості до суспільства, навичках соціальної поведінки, готовності до сприймання соціально спрямованих інформаційних повідомлень, відповідальності перед іншими за свої вчинки та вміння вибудовувати свою поведінку в середовищі

поєднаної реальності (реальному і віртуальному) відповідно до соціальних норм і суспільних цінностей. Соціальна компетентність молодшого школяра покликана сформувати знання, уміння, навички та здатності, які потрібні учню для подальшої освіти в постійно змінюваних соціальних умовах, стати головним механізмом у соціалізації та адаптації, підготувати дитину до освоєння та виконання основних соціальних ролей у суспільстві й стати кінцевою метою соціалізації дітей.

2. З'ясовано, що в практиці початкового навчання використовують такі види мультимедійних технологій: мультимедійні презентації, мультиплікаційні фільми, електронні мультимедійні видання, мультимедіа-тренажери, електронні освітні ресурси та електронні освітні ігрові ресурси. Нині у мережі Інтернет існує велика кількість освітніх web-сайтів, проте їх контент не показує особливостей соціально-педагогічної чи виховної роботи з учнями, а спрямований переважно на навчальні предмети. Як показало дослідження застосування педагогічними працівниками ІКТ, а саме web-орієнтованих і мультимедійних технологій (презентацій, відеофрагментів, міні-мультфільмів тощо) для формування соціальної компетентності молодших школярів дає можливість: організувати колективну роботу класу; забезпечити сприятливі умови для спілкування учнів з однолітками, учителями; підвищити ефективність процесу засвоєння поданого матеріалу; ефективно впливає на соціалізацію і розвиток дитини в цілому.

3. Обґрунтовано та визначено критерії сформованості соціальної компетентності молодших школярів: (когнітивно-пізнавальний, мотиваційно-ціннісний, поведінково-діяльнісний, комунікативний, інформаційно-рефлексивний). і рівнів (високий, достатній, низький) компетентності з використання web-орієнтованих і мультимедійних технологій сприятиме якісному формуванню соціальної компетентності молодших школярів. Уточнено складники соціальної компетентності молодших школярів: когнітивно-пізнавальний, мотиваційно-ціннісний, поведінково-

діяльнісний, комунікативний, інформаційно-рефлексивний, що містять 21 показник.

4. Визначено педагогічні умови, які посилюють ефективність формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій: створення web-орієнтованого і мультимедійного середовища націленого на формування соціальної компетентності; забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії між вчителем та учнем у процесі формування соціальної компетентності ; організація самостійної роботи молодших школярів з використанням web-орієнтованих і мультимедійних технологій.

5. Формування соціальної компетентності у молодших школярів засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій буде ефективним якщо вчитель початкових класів будуть дотримуватись певних рекомендацій: вміння користуватись основними серверами та програмами; ознайомлення учнів з найбільш масовими електронними соціальними мережами та правилами роботи з ними (Facebook, Twitter, Instagram, Skype, Viber тощо); спільно створенні особистісні сторінки; спільні групові сторінки (класу, школи, батьківського комітету тощо); розміщення кращих учнівських робіт у соцмережах; надання рекомендацій та консультацій батькам.

Таким чином, особливості формування соціальної компетенції школяра засобами web-орієнтованих і мультимедійних технологій, в основі яких лежать ігрові, проєктні форми навчальної діяльності, обумовлюються з одного боку, структурою педагогічної взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, змістом ціннісних орієнтацій контактної соціальної групи; умовами, що складаються в класному колективі для самореалізації потенційних можливостей кожного; з другого – емоційно-почуттєвим, інтелектуальним, вольовим та соціально-комунікативним потенціалами учня, адекватною самооцінкою рівня своєї соціальної активності.

Список використаних джерел

1. Білик Т. С. Інтеграція інноваційних елементів та інтерактивних технологій на уроках математики в початковій школі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 2021. С. 100-108.
2. Білик Т. С., Казьмірчук Н. С. Особливості організації проектної діяльності молодших школярів на уроках математики. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, 2020. Випуск 61. С. 18-23
3. Варяниця Людмила Олександрівна. Дитяча субкультура як фактор соціалізації молодшого школяра в навчально-виховному процесі : дис. ...канд. пед. наук : спец. 13.00.05. Варяниця Людмила Олександрівна. Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2006. 241 арк.
4. Василюк М. І. Виховання толерантності у молодших школярів засобами предмету «Музика» в умовах полікультурного простору. *Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / [редкол.: Козубовська І.В. (гол. ред.) та ін.]*. Ужгород : Видавництво УЖНУ «Говерла», 2011. Вип. 20. С. 19–20. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/5464> (дата звернення: 11.09.2022).
5. Василюк А. В. Підготовка педагогічних працівників до використання інформаційно-комунікаційної та цифрової технологій. Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників у системі неперервної освіти» (Запоріжжя, 10-12 листопада 2020 р.) URL: <https://drive.google.com/file/d/16dy7H2AGoKOewP-nMNHFPfz8Am05OfpQm/view>
6. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ. Просвіта, 2001. 416 с.

7. Волошина О. В. Соціокультурний компонент підготовки майбутніх учителів початкової школи у Великій Британії : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2007. 22 с.
8. Гавриш Н. В. Орієнтація на розвиток суб'єктності студента у процесі підготовки професійно компетентних фахівців з дошкільної освіти. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. Бердянськ : БДПУ, 2007. С 44–49.
9. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. Рівне, 2011. 552 с.
10. Губарева Д. В. Соціальна компетентність в умовах сучасної початкової школи України. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля Серія «Педагогіка і психологія»*. 2020. № 1 (19). С. 27-34. 60
11. Данилейко С. І. Шляхи формування соціальної компетентності учнів початкової школи. Матеріали наукової конференції «Соціум. Наука. Культура» URL: <http://intkonf.org/-danileyko-si-shlyahi-formuvannayasotsialnoyi-kompetentnosti-uchnivpochatkovoyishkoli/> (дата звернення:4.06.2022).
12. Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті. Київ : Академвидав, 2007. 120 с.
13. Демченко О.П., Лазаренко Н.О., Любчак Л.В. Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх педагогів до роботи з обдарованими дітьми. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Том 86. №6. С.123-143.
14. Демченко О., Голюк О. Педагоги й батьки як партнери створення культурно-освітнього простору для розвитку обдарованості дітей. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2020. Збірник 2 (25). С. 22-29.
15. Державний стандарт початкової загальної освіти. Початкова школа. 2011. № 7. С. 1 -18.
16. Докторович М. О. Соціальна компетентність як наукова проблема. *Психологія і суспільство*. 2009. № 3. С. 144–147.

17. Імбер В. І. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 . Імбер Вікторія Іванівна; Він. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Вінниця: 2008. 20 с.

18. Імбер В.І. Підготовка майбутніх учителів з використанням засобів мультимедіа. *Наукові записки Ніжинського Державного Університету імені М. Гоголя*. Серія: Психолого-педагогічні науки. 2005. №4. С. 104-106

19. Імбер В.І. Вплив мультимедійних засобів навчання на формування навчального середовища. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 2006. Випуск 10. Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця». С. 317-321

20. Енциклопедія освіти. ред. В. Г. Кремень ; Академія педагогічних наук України. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

21. Етимологічний словник української мови : в 7 т. ред. О. С. Мельничук. Київ : Наукова думка», 1982-2012.

22. Казьмірчук Н.С., Білик Т.С. Особливості організації проектної діяльності молодших школярів на уроках математики. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Педагогіка і психологія. 2020. 61. С.18-23.

23. Кіт Г.Г. Творчий характер дослідницької діяльності учасників педагогічного процесу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. – Серія: Педагогіка і психологія. – Випуск 34. – Вінниця, 2011. – С. 320-325.

24. Коваленко В. В. Проблеми підготовки вчителя і соціального педагога до застосування мультимедійних засобів для формування основ здоров'я молодших школярів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. №5 (37). С. 89-98. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/-issue/view/62> – (дата звернення 14.07.2022).

25. Коберник Г. Формування соціальної компетентності учнів загальноосвітньої школи у процесі навчання. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/29/visnuk_16.pdf (дата звернення: 7.05.2022).

26. Коваленко В. В. Інформаційно-комунікаційні технології як засоби формування соціальної компетентності молодших школярів : посібник. Київ, 2017. 192 с.

27. Коваленко В.В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Київ, 2017 с. 195.

28. Коваль Л. Г., Зверева І. Д., Хлебик С. Р. Соціальна педагогіка. соціальна робота : навчальний посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 392 с.

29. Коломієць А. М. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкових класів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Київ, 2008. 45 с.

30. Коломієць Н. А. Дидактичні засади застосування інтерактивних методів навчання молодших школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2009. 20 с.

31. Кононко О. Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника : навчально-методичний посібник до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Київ : Світич, 2009. 201 с.

32. Концепція Нової української школи URL: <https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf> (дата звернення: 2.05.2022).

33. Костюк А. В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки.* 2014. Вип. 2 (1). С. 85-89.

34. Кравченко Т. В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи : монографія. Київ, 2009. 416 с.

35. Кравченко Т. В., Постовий В. Г. Роль сім'ї у процесі формування духовних потреб дітей. Духовні потреби дітей України : монографія; під заг. ред. Ж. В. Петровича. Київ, 2005. С. 26-35

36. Кучай О. В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у вищих навчальних закладах Польщі / за ред. А. І. Кузьмінського. Черкаси, 2014. 361 с.

37. Лещенко М. П., Тимчук Л. І. Підходи до стандартизації сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності учнів : польський досвід [Електронний ресурс]. Інформаційні технології і засоби навчання. 2014. № 4 (42). С. 33–46. – Режим доступу до журналу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/-itlt/article/view/1118/828#.VDPTllctrSg> – (дата звернення 10.12.2021).

38. Литвиненко Світлан Анатоліївна. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 Литвиненко Світлана Анатоліївна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : 2005. 40 с.

39. Любчак Л. В. Професійні компетентності педагога нової української школи. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Педагогіка і психологія. 2020. № 61. С. 140-145.

40. Мальцева О. І. Кіберсоціалізація як особливий вид соціалізації особистості. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. Соціалізація особистості в умовах сучасних викликів*. 2020. № 2(333) Ч.2.[https://doi.org/10.12958/2227-2844-2020-2\(333\)-2-190-199](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2020-2(333)-2-190-199)

41. Мартиненко С. Як зберегти психічне здоров'я дитини : поради вчителям і батькам. *Початкова школа*. 2014. № 5. С. 41-43.

42. Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору «Нової української школи», затверджені наказом МОН від 23.03.2018 № 283

URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacijshodo-organizaciyi-osvitnogo-prostoru-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli>
(дата звернення: 19.08.2022).

43. Методологія інформатизації наукової та управлінської діяльності установ НАПН України на основі веб-технологій : монографія Авт. кол. : Н. Т. Задорожна, Т. В. Кузнецова, А. В. Кільченко та ін. Київ, 2014. 160 с

44. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 2.02.2022).

45. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja zag. red. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

46. Олійник Н. А., Шаргородська В. М. Використання мобільних додатків у освітньому процесі під час вивчення іноземних мов. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2022 р. № 80, Т. 2. С. 10-14.

47. Олійник Н. А., Трачук Н. М. Праксеологічні аспекти професійної діяльності педагога. *Академічні студії. (Серія «Педагогіка»)*, 2021. Вип. 3, Ч. 1. С. 75-84.

48. Петько Л. В. Соціально-комунікативна активність підлітків: теорія і практика. Київ : ВМУРоЛ «Україна». 2010. 268 с.

49. Поніманська Т. І. Основи дошкільної педагогіки : навчальний посібник. Київ : Абрис, 1998. 448 с.

50. Проценко О. В. Соціальна компетентність молодших школярів як предмет наукових досліджень. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць* редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) [та ін.]. Запоріжжя, 2014. Вип. 35 (88). С. 451 -457.

51. Розвиток соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів початкової школи : посібник. заг. ред. Н. В. Лук'янчук і Н. А. Климової. Інститут обдарованої дитини. Київ, 2014. 132 с.

52. Сєдова Т. Д. Чепіга І. В., Ампілогова Л. П. Соціалізація шкільного середовища – запорука мобільного входження особистості в інформаційне та культурне соціальне оточення. Виховна робота в школі. 2016. № 4. С. 2-8.

53. Соціальна робота - соціальна педагогіка (понятійно-термінологічний словник). ред. І. Д. Зверєвої. Київ : Етносфера, 2004. 119 с.

54. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в п'яти томах. Т. 3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. Київ : Радянська школа, 1977. 670 с.

55. Тадаєва А. В. Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів в сучасному інформаційному просторі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 –соціальна педагогіка . Харківська державна академія культури. Харків, 2016. 258 с.

56. Тадаєва А. Розвиток соціальної компетентності молодших школярів засобами нових медіа. Обрії. 2015. №1 (40). С. 92-95.

57. Юрченко Оксана Володимирівна. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до формування соціальної компетентності молодших школярів : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 . Юрченко Оксана Володимирівна ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2018. 302 с.

58. Ярослав Н. С. Никоненко О. П. Психологія молодшого школяра : навч.-метод. посіб. Ніжин, 2005. 166 с.

59. Demchenko O., Bondar Y., Shykyrynska O., Komarivska N., Lyubchak L., Stakhova I., Dabizha L. Development of youth's creative abilities schoolchildren by BYOD technology. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. 2022. Volume I. May 27th-28th, P. 341–350. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6892> (автор. внесок – 0,08 друк. аркуша).

60. Demchenko, O., Kit, G., Holiuk, O., Rodiuk, N., Pakhalchuk, N., Hryhorovych, O. Деловые игры в квазипрофессиональной подготовке

будущих педагогов к развитию одаренности детей. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I. 2019. May 24th -25th. С. 144-159. DOI: <http://dx.doi.org/10.17770/sie2019vol1.3993>
<http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/3993>

61. Dmitrenko Natalia, Voloshyna Oksana, Budas Iuliia, Davydiuk Maryna, Oliinyk Nataliia Formation of Teenagers' Value Orientations through Creolized Texts. Postmodern Openings, 2022, Volume 13, Issue 1, pages: xx-xx | <https://doi.org/10.18662/po/13.1/>

62. ICT in Primary Education [electronic resource]. Analytical survey. Volume 1. Exploring the origins, settings and initiatives. – Access mode :<http://iite.unesco.org/pics/publications/-en/files/3214707.pdf>.

63. Chaib M., Svensson - K. Publisher ICT in Teacher Education Challenging prospects. Jönköping University Press/Encell Printed at Rydheims tryckeri AB, Jönköping, Sweden, 2005. P. 250.

64. Lamerichs J., Ekberg S., Bateman A., Danby S. (2019). Professional practices and children's social competence in mental health talk. Children and Mental Health Talk: Perspectives on social competence / J. Lamerichs, S. Danby, A. Bateman, S. Ekberg (Eds.). 2019. p.1 -16). URL: <https://www.palgrave.com/gp/book/9783030284251> (date of the application: 1.08.2022).

65. Loveless A., Dore B. ICT In The Primary School (Learning & Teaching with ICT). 2002. P. 5-7

66. Tombak A. Importance Of Drama In Pre-School Education. Procedia – Social and Behavioral Sciences. 143. 2014. P. 372-378.

67. Lowe H. Learning Social-Emotional Skills in the 21st Century [electronic resource]. 21 Apr 2016. – Access mode : <http://www.pbs.org/wgbh/nova/blogs/education/-2016/04/learning-social-emotional-skills-in-the-21st-century/>.

68. Oseredchuk Olga, Drachuk Oleksandra, Demchenko Olena, Voitsekhivska Natalia, Sabadosh Yuliia, Sorochan Maryna. Application of

Information Technologies is a Necessary Condition for Qualitative Monitoring of Higher Education and Modernization of Educational Process. ICSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.22 No.3, March 2022 501-509. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.3.64>

69. Karakas R. The use of cartoons for developing the skills of understanding and analyzing of children in preschool period. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 46(2012) P. 3026-3030.

70. Leask M., Meadows J. Teaching and learning with ICT in the primary school. London : Psychology Press, 2000. 270 p.

71. Monnier M., Tschöpe T., Srbeny C. et al. Occupation-specific social competences in vocational education and training (VET): the example of a technology-based assessment. *Empirical Res Voc Ed Train*, 10 (2016). URL: <https://doi.org/10.1186/s40461-016-0036-x>

72. Shevchenko L., Pylypenko Y., **Demchenko O.**, Hnatiuk N., Diachuk A. Organisation of the Educational Process Through the Technology of Blended Learning. *New Educational Review* [this link is disabled](#), 2022, 68, pp. 199–208. URL: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_15804_tner_22_68_2_16

73. Younie S., Leask M., Burden K. Teaching and Learning with ICT in the Primary School. 2 edition, revised. Routledge, 2014. 268 p.

74. Zousel M. L., Rule A. C., Logan S. R. Teaching Primary Grade Students Perfectionism through Cartoons Compared to Bibliotherapy. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 2013, 5(2), 199-218.